

**GENERALDIREKTØREN**

DR Byen

Emil Holms Kanal 20

DK-0999 København C

T +45 3520 3040

www.dr.dk

Maria Rørbye Rønn

D +45 3520 3628

E [mrr@dr.dk](mailto:mrr@dr.dk)

25. januar 2017

Kære

Du har den 30. oktober 2016 klaget over to programmer, "Puk og Herman går i land-Fejð", som blev sendt den 30. oktober, og over genudsendelsen af programmet "Spis Vietnam", som blev genudsendt den 8. juni 2016.

Efter at redaktionen afviste din kritik den 15. november 2016, har du klaget videre til lytternes og seernes redaktør. Han har nu gennemgået sagen og udarbejdet en indstilling til min afgørelse.

Jeg fremsender hermed indstillingen, hvis konklusion jeg har valgt at følge.

Med venlig hilsen



Maria Rørbye Rønn

Generaldirektør

Kopi: Journalen

Jurachef Peter Skov

Etikchef Inger Bach

Kanalchef Pål Gundelach Brandstrup

Underdirektør Maria Damborg Hald

## Gennemgang af sagen.

Den 30. oktober henvender klager sig til DR på grund af to programmer. Det første drejer sig om programmet "Puk og Herman går i land - Fejø", der er sendt på DR1 samme dag. Programmet er oprindeligt sendt 16. august 2013. Klagen går på dyremishandling. Det samme er emnet for klagers andet punkt. Det drejer sig om programmet "Spis Vietnam", som har været genudsendt den 8. juni 2016. Det blev sendt første gang 19. februar 2012.

I det første program skriver klager i sin henvendelse til DR:

*"Herman hugger hovedet af en høne, og det er der som sådan ikke noget problem ved. Problemet er, at ikke bare i Danmark – men også i EU, skal ALLE dyre bedøves, inden de aflives! Der er målt hjerneaktivitet i høns efter halshugning, i op til næsten et minut efter. Så I viser dyremishandling for åben skærm, og det er ikke etisk og moralsk uforsvarligt, det er ganske enkelt også ulovligt!  
Nu jeg tænker over det, så jeg et madlavningsprogram med en asiatisk kvinde på et tidspunkt, der tilberedte levende rejer på grill. Også på DR, og igen altså også ulovligt!"*

I svaret fra DR's programkoordinator (sendt den 15. november 2016) står der:

*"I hele verden bliver høns slagtet og hummere, krebsdyr og krabber hver dag tilberedt levende - både i den asiatiske kultur, men også her i Europa hvor vi jo ynder at koge hummerne og rejer levende, hvilket kan virke mindst ligeså anstødeligt. Sådan har vi gjort i tusind år - det er en del af menneskets overlevelse. Hvis man holder dyrene friske så længe som muligt, så slipper man for bakterier og sygdomme. DR tilskynder ikke til dyremishandling ved at vise billeder af hvordan man hugger hovedet af en høne og griller levende rejer, det er blot et portræt af en madkultur."*

Klager er ikke tilfreds med svaret og uddyber sin kritik den 15. november og føjer til, at i hele EU er det ved lov bestemt i 2014, at alle dyr skal bedøves inden aflivning/slagtning. *"Hønen skulle have haft et gok i nødden inden, og rejerne skulle have haft kniven, inden de røg på grillen,"* som klager udtrykker det.

Klager henvender sig til mig og klager videre samme dag. Jeg bekræfter, at jeg modtager sagen.

Om selve programmerne:

I programmet "Puk og Herman går i land -Fejøl" er den for sagen afgørende scene, at de to værter fanger en høne hos en privat gårdejer, og denne gårdejer hjælper værten Herman med at placere hønen på en huggeblok. Hønen's hals bliver anbragt mellem to søm, så det er lettere at hugge hovedet af hønen. Selve hugget vises ikke, men der er ingen indikation af, at hønen er bedøvet – for eksempel i form af et hårdt slag. Under arbejdet med denne sag har kanalchef for P1, Pil Brandstrup Gundelach, imidlertid forespurgt værten, Thomas Herman, om han kunne huske slagtingen, og han har oplyst, at hønen blev bedøvet, inden den fik hugget hovedet af.

I programmet "Spis Vietnam" viser den dansk-vietnamesiske vært rundt i sit hjemland og skildrer således også gadeliv og madkultur i Vietnam, sådan som vietnameserne udlever den, men der indgår også en egentlig madlavningsscene i programmet. Her er tale om et egentligt madlavningselement, hvor værten fremstiller vietnamesiske retter. Blandt andet smider værten nogle friske jomfruhummere på en glohed grill. Scenen er ledsaget af en bemærkning om, at dyrene er levende, men dør hurtigt af den hårde varme.

#### Indstilling fra lytternes og seernes redaktør

I de grundlæggende bestemmelser for DR's etik ligger, at DR overholder dansk lovgivning.

Samtidig fremgår det af DR's regler for iscenesættelse og rekonstruktion, at DR ikke fører såvel seere som medvirkende bag lyset. DR viste slagtingen af hønen på en sådan måde, at det ikke fremgik, at den var bedøvet. Selve hugget ses ikke, men høres. Der var ingen speak eller klip, der viste, at hønen blev bedøvet før slagting. Jeg har indhentet en udtalelse fra Fødevarestyrelsen til brug for at kunne afgøre, hvorvidt klippet er i strid med dansk lovgivning. Styrelsen er den øverste danske myndighed på feltet.

Else Enemark, dyrlæge i dyrevelfærd og veterinærmedicin, skriver i et svar den 28. november 2016:

*"I henhold til aflivningsforordningen (Rådets Forordning (EF) nr. 1099/2009 om beskyttelse af dyr på aflivningstidspunktet) må dyr kun aflives efter bedøvelse i overensstemmelse med de metoder og krav, der er anført i forordningen (bilag I). Aflivning af fjerkræ ved afhugning af hovedet uden forudgående bedøvelse er således ikke i overensstemmelse med aflivningsforordningen.*

*Forordningen finder imidlertid ikke anvendelse på fjerkræ, der slagtes uden for et slagteri af deres ejer til dennes eget private forbrug. Det fremgår ikke klart, hvordan ejerforholdet er i det nævnte tilfælde.*

*Her finder dyreværnsloven (lovbekendtgørelse nr. 1019 af 29. juni 2016) til gengæld anvendelse.*

*Ifølge denne skal dyr behandles forsvarligt og beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe.*

*Det er Fødevarestyrelsens vurdering, at aflivning af fjerkræ uden forudgående bedøvelse ikke er i overensstemmelse med dyreværnsloven.*

*Bedøvelse kan for eksempel være et hårdt og præcist slag i hovedet eller en anden af de metoder, der er nævnt i aflivningsforordningen."*

Jeg må lægge svaret fra Thomas Herman til grund. Hønen blev bedøvet, men det blev ikke sagt eller vist i sekvensen, hvor hønen får hugget hovedet af på huggeblokken. Lovgivningen er entydig. En høne skal bedøves før slagtning. Jeg må derfor antage, at dyreværnsloven er overholdt her i henhold til det oplyste. Klager får ikke medhold i dette punkt.

"Spies Vietnam"

På samme vis har jeg indhentet en udtalelse vedrørende "Spis Vietnam." Else Enemark skriver i sit svar den 28. november 2016:

*"Med hensyn til aflivning af hummere og krebsdyr henvises til udtalelse fra Det veterinære Sundhedsråd af 21. januar 2015*

*[https://www.foedevarestyrelsen.dk/Dyr/Raad\\_og\\_udvalg/DVS/Generelle\\_udtalelser/Sider/Udtalelse-om-Hummere-og-Krebsdyr.aspx](https://www.foedevarestyrelsen.dk/Dyr/Raad_og_udvalg/DVS/Generelle_udtalelser/Sider/Udtalelse-om-Hummere-og-Krebsdyr.aspx).*

*Af udtalelsen fremgår, at der er forskning, som tyder på, at krebsdyr kan føle ubehag og potentielt også smerte i en eller anden form.*

*Rådet udtaler desuden følgende:*

*Aflivning af hummere og krebs skal ske så hurtigt og smertefrit som muligt. Aflivning af hummere sker bedst ved at foretage følgende:*

- *Opbevaring af dyrene ved lav temperatur indtil selve aflivningen,*
- *aflivning inden kogning ved at overskære hjernen .... med en spids, skarp genstand (kniv eller syl) ned gennem hovedet midt bag øjnene.*

*Det er Fødevarestyrelsens vurdering, at ristning af levende jomfruhummere ville skulle anses som en overtrædelse af dyreværnsloven, hvis det forekom i Danmark.*

*Den danske dyreværnslov gælder imidlertid ikke udenfor landets grænser."*

Vedrørende den anden del af klagen over "Spis Vietnam" fremgår det ganske klart af ovenstående, at DR-kokkens aflivning ved at lægge levende jomfruhummere på en

varm grill er i strid med dansk dyreværnslov. Den del af programmet var tilrettelagt af DR som en madlavningssekvens i programmet og ikke en skildring af madtilberedning i Vietnam, som DR ikke har indflydelse på. Det er DR's opfattelse, at DR ikke har overtrådt de etiske retningslinjer ved i programmet at følge skik og brug i Vietnam i denne situation. Retningslinjerne omtaler ikke specielt aflivning af dyr. Det er DR's direktion, der udformer DR's etiske retningslinjer, og lytternes og seernes redaktør lægger DR's opfattelse til grund, men jeg peger også på, at det havde været anbefalelsesværdigt, hvis DR havde foretaget aflivningen af hummerne, ikke som man gør i Vietnam, men i overensstemmelse med dansk dyreværnslov, fordi det kan virke stødende, selv om det ikke er i strid med etikken.

### Konklusion og sammenfatning

Selv om det ikke fremgik af programmet, så bedøvede DR den høne, der fik hugget hovedet af i programmet "Puk og Herman går i land -Fejð". Dermed er dyreværnsloven overholdt, og der er ikke basis for kritik af DR. Det er forståeligt, at klager kunne få det indtryk, at slagtingen foregik uden bedøvelse, for det er sådan, det fremstår i det pågældende afsnit.

I programmet "Spis Vietnam" var aflivningsmetoden i strid med dansk dyreværnslov. Her foreskriver loven og Fødevarestyrelsens fortolkning af denne, at jomfruhummere skal aflives med en kniv, før de grilles.

Eftersom programmet "Spis Vietnam" blev optaget i Vietnam, er programmet ikke omfattet af dansk dyreværnslov.

DRs etiske retningslinjer gælder al programvirksomhed og omfatter dermed også optagelser i udlandet. Retningslinjerne omhandler ikke specielt aflivning af dyr. Ud fra en generel overvejelse vurderer DR ikke, at der er etiske udfordringer i programmet, der netop handler om mad og skikke i et andet land, her Vietnam. Det er DRs redaktionelle valg, hvordan man tilrettelægger madprogrammer både i ind- og udland.

Jesper Termansen, den 19. januar 2017